

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 131/2024 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om säkerställande av Ålands självstyrelses medverkan i reformen av beredskapslagen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 131/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Mats Löfström/sv:

Hur har statsrådet tänkt utforma arbetet gällande de delar av beredskapslagen som berör Åland och hur kommer man i enlighet med självstyrelselagen involvera företrädare för Ålands självstyrelse i det arbetet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Målet med totalreformen av beredskapslagen (155/2011) är att få beredskapslagen att motsvara dagens uppfattning om samhällets övergripande säkerhet och de faktorer som hotar den. Projektet (OM015:00/2022) anknyter till statsminister Petteri Orpos regeringsprogram, enligt vilket man genom totalreformen av beredskapslagen skapar de behövliga befogenheterna för ledning av och beredskap för kriser så att samhällets verksamhetsförutsättningar tryggas under undantagsförhållanden.

Statsrådets allmänna sammanträde tillsatte genom sitt beslut av den 6 oktober 2022 en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av beredskapslagen, vars mandatperiod är 6.10.2022–1.3.2025. Till arbetsgruppens sammansättning hör representanter för ministerierna och republikens presidents kansli samt juridiska sakkunniga. Arbetsgruppen ska bedöma hur tidsenlig beredskapslagen är, hur lagen fungerar och hur den behöver utvecklas. Avsikten är också att bereda de förslag till lagändringar som behövs för att nå målet. Som en del av uppdraget strävar man i beredningen också efter att se till att det på basis av lagstiftningen på Åland inte förekommer några oklarheter vad gäller tillämpningen av beredskapslagen och behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket i anslutning till hanteringen av införandet av undantagsförhållanden.

Som stöd för arbetsgruppens arbete tillsattes den 24 mars 2022 en parlamentarisk uppföljningsgrupp, där den riksdagsledamot som valts från landskapet Ålands valkrets var observatörsmedlem. Ålands landskapsregering gavs också möjligheten att utse en expertmedlem till uppföljningsgruppen, men valde inte att utse en kandidat. Till följd av regeringsbytet tillsattes en ny parlamentarisk uppföljningsgrupp den 19 oktober 2023. Den riksdagsledamot som valdes från land-

skapet Ålands valkrets och som var observatörsmedlem i den tidigare uppföljningsgruppen fungerar nu som suppleant till SFP:s representant i den nuvarande uppföljningsgruppen. Ålands landskapsregering gavs möjlighet att utse en representant även till denna uppföljningsgrupp. Justitieministeriet har en nära och kontinuerlig kontakt med landskapet Åland.

Enligt promemorian om tillsättandet av arbetsgruppen inrättas tillsammans med landskapet Åland i beredningen en nödvändig förhandlingsmekanism för att förtydliga tillämpningen av beredskapslagen och behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket i anslutning till hanteringen av införandet av undantagsförhållanden. Syftet med förhandlingsmekanismen är att skapa förutsättningar för ett så flexibelt och fungerande samarbete som möjligt. I detta syfte har man fört en preliminär diskussion med representanter för landskapet Åland om oklarheter i anslutning till tillämpningen av beredskapslagen. Arbetsgruppen har dessutom i sitt brev daterat den 21 mars 2024 skickat en begäran till landskapet Åland om skriftliga synpunkter på vilka regleringsbehov som föranleds av Ålands förvaltningsstruktur och behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket i den nya beredskapslagen, särskilt med beaktande av de synpunkter som grundlagsutskottet lyfte fram i samband med revideringen av beredskapslagen 2022. Då fäste grundlagsutskottet uppmärksamhet vid att beredskapslagen delvis innehåller bestämmelser om till exempel avvikelser från sådan rikslagstiftning som inte tillämpas i landskapet Åland och om befogenheter för myndigheter som inte är verksamma i landskapet Åland. (GrUU 29/2022 rd, s. 12)

Arbetsgruppen ordnade också nyligen ett remissförfarande som är öppet för alla (5.12.2023–15.2.2024) gällande sin promemoria om utvecklingsbehoven i beredskapslagen. Som en del av remissen var det möjligt att även mer allmänt framföra synpunkter på utvecklingsbehoven i beredskapslagen och andra omständigheter som ska beaktas i beredningen av reformen. Utlåtande begärdes också av Ålands landskapsregering, vars utlåtande beaktas i den fortsatta beredningen.

Den grundläggande frågan om beredskapslagens tillämplighet på Åland behandlas i samband med projektet för revidering av självstyrelselagen för Åland. Justitieministeriet tillsatte den 24 mars 2023 en arbetsgrupp bland annat för att främja den fortsatta beredningen av totalreformen av självstyrelselagen för Åland (projekt OM024:00/2023). Ålandsarbetsgruppen har i uppgift att tillsammans med Ålands landskapsregering i beredningen av totalreformen utvärdera och utreda bland annat frågan om behörighetsfördelningen mellan Ålands lagting och riksdagen vid undantagsförhållanden med beaktande av den samtidiga revideringen av beredskapslagen. Vid justitieministeriet pågår också en reform av republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (900/2000).

Helsingfors 24.4.2024

Justitieminister Leena Meri

VN/10657/2024-OM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: